

148793 - İslam ile İman arasındaki fark

Soru

Yüce Allah, Zariyat suresinin 35-36 ayetlerinde şöyle buyurdu: "Orada (Lût'un yöresinde) bulunan Mü'minleri çıkardık. Zaten orada bir ev halkından başka Müslüman bulamadık." Müminler ile Müslümanlar arasında ne fark var? Hangisi daha üstün derecededir?

Detaylı cevap

Alimler, akide kitaplarında bu konuda uzun uzun konuşmuşlardır. Ancak bu işin özeti şu şekildedir: Şayet iki sözcüken biri tek başına kullanılırsa İslam dininin tümünü kapsar. Bu durumda İslam ile İman arasında fark olmaz.

Ancak bu iki sözcük bir arada zikredilirse; İmandan maksat gizli ameller amaçlanır; Allah'a iman, Allah'ı sevmek, ondan korkmak ve ihlaslı olmak gibi gibi kalbi ameller olur.

İslam ise: İmanla ile birlikte veya iman olmadan da açıktan görünen ameller anlamına gelir.

İbn Teymiye rahimehullah şöyle dedi: "İman" kelimesi, bazen salih amel veya İslamla birlikte kullanılmaz. Bazen de Cibril hadisinde olduğu gibi "İslam" kelimesi ile birlikte kullanılır. Aynı şekilde Ahzab suresinin 35. Ayetinde "Şüphesiz Müslüman erkeklerle Müslüman kadınlar, Mü'min erkeklerle Mü'min kadınlar.....". geçmektedir. Ayrıca Hucurat suresinin 14. Ayetinde: " Bedevîler "İman ettik" dediler. De ki: "İman etmediniz. (Öyle ise, "iman ettik" demeyin.) "Fakat boyun eğdik (Müslüman olduk)" deyin. Henüz iman kalplerinize girmedi. Eğer Allah'a ve Peygamberine itaat ederseniz, yaptıklarınızdan hiçbir şeyi eksiltmez. Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." Geçmektedir.

Madem İslam, İman ile zikredildi o zaman İslam; Kelime-i şehadet, namaz, oruç, hac ve zekat gibi görünen amelleri kapsar. İman ise Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve ahiret gününe iman olarak bilinir.

Şayet İman tek başına zikredilirse o zaman İslamın salih amelleri de içine girer. Zira iman şubeleri hadisinde şöyle geçmektedir: "İman yetmiş küsür şubedir. En üstünü ve yükseği Lailahe illallah'tır. En düşüğü ise yoldan eziyet ve zarar veren bir şeyi kaldırmaktır." Mecmu el Fetava 7/13-15

Şeyh İbn Useymin rahimehullah şöyle dedi: "Şayet biri diğeri ile ele alınırsa o zaman İslam; açık olan teslimiyet, dil ile ikrar ve uzuvlarla amel kast edilir. Bunları kamil imana sahip olanlar da yapar zayıf imanlı da yerine getirebilir. Yüce Allah şöyle buyurdu: "Bedevîler "İman ettik" dediler. De ki: "İman etmediniz. (Öyle ise, "iman ettik" demeyin.) "Fakat boyun eğdik (Müslüman olduk)" deyin. Henüz iman kalplerinize girmedi. Eğer Allah'a ve Peygamberine itaat ederseniz, yaptıklarınızdan hiçbir şeyi eksiltmez. Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." Bu İslam amelleri Münafıktan da ortaya çıkabilir görünüşte Müslüman olarak kabul edilirken içinden kafir olabilir.

İman ise kalbin ikrarı ve ameli olarak anlaşılır. Bu amel ise sadece gerçekten Mümin olan kimseden ortaya çıkar. Yüce Allah şöyle buyurdu: Mü'minler ancak o kimselerdir ki; Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. O'nun âyetleri kendilerine okunduğu zaman (bu) onların imanlarını artırır. Onlar sadece Rablerine tevekkül ederler. Onlar namazı dosdoğru kılan, kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden Allah yolunda harcayan kimselerdir. İşte onlar gerçekten Mü'minlerdir. Onlara, Rableri katında yüksek mertebeler, bağışlanma ve cömertçe verilmiş rızık vardır." Enfal 2-4

Böylece İman'ın anlamı İslamın anlamından daha üstün bir anlama sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun üzerine her Mümin, Müslümandır ama her Müslüman Mümin değildir. Mecmu Fetava 4/92

Soruda geçen ayette bu anlama muvafıktır. Zira Lut aleyhisselamın ehli bir kere İmanla bir kere İslam'la nitelenmiştir. Buradaki İslam'dan kasıt açık görünendir. İman ise kalpte gerçek inaçtır. Yüce Allah ailenin tümünü zikrederken İslamla nitelendirdi çünkü Lut aleyhisselamın eşi de onun ehlindedir. Ve işin görünen tarafına bakılırsa o da Müslümandı ama içinden kafir idi. Ne zaman ki oradan çıkarılan ve kurtularılan kişilerden bahsedince Müminler

olarak nitelemiştir. Orada (Lût'un yöresinde) bulunan mü'minleri çıkardık. Zaten orada bir ev halkından başka müslüman bulamadık." Zariyat 35-36

İbn Teymiye rahimehullah şöyle dedi:

"Lut aleyhisselam'ın eşi münafıktı; içinden kafir, görünüşte ise eşiyle Müslümandı. Bu nedenle kavmin azabıyla azaplandırıldı. Şüphesiz bu durum Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem'le birlikte olan münafıklar için de geçerlidir." Cemiul Mesail 6/221

İbn Teymiye şöyle devam etti: Bazı kişiler bu ayetteki İslam ve İman'ın aynı şey olduğunu görmüş ve diğer ayet ile zıtlık öne sürmüşlerdir. Ancak bu gerçeği yansıtmıyor. Şüphesiz bu ayet, diğer ayetle uyumludur. Çünkü yüce Allah o memlekette bulunan Müminlerin çıkarıldığını haber vermiştir. Bununla sadece bir Müslüman aile bulunmuştur. Çünkü Lut'un eşi bulunan evin içindeydi kurtarılan ve çıkarılanla birlikte değildi. Bilakis azap görenlerdendi. Her ne kadar görünüşe göre eşiyle birlikte aynı dinde ise de ancak gizliiden kavminin dini üzerideydi ve eşine hiyanet etmiştir. Nitekim yüce Allah şöyle buyurdu: "Allah, inkâr edenlere, Nûh'un karısı ile Lût'un karısını örnek gösterdi. Bu ikisi, kullarımızdan iki salih kişinin nikâhları altında bulunuyorlardı. Derken onlara hainlik ettiler de kocaları, Allah'ın azabından hiçbir şeyi onlardan savamadı. Onlara, "Haydi, ateşe girenlerle beraber siz de girin!" denildi."Tahrim /10.

Şüphesiz onun hiyaneti dinde olup yatakta değildi. Bundan maksat Lut'un eşi Mümine değildi ve çıkarılarak kurtarılanlardan değildi. Böylece "Bulunan Mü'minleri çıkardık" ayetin kapsamına girmemiştir. Ancak Müslüman bir ailenin fertlerinde bir kişi olup içinde bulunuyordu. Bu nedenle yüce Allah şöyle buyurdu: "Zaten orada bir ev halkından başka Müslüman bulamadık."

Böylelikle Kur'ânın hikmeti ortaya çıkmıştır. Çıkarılma konusunda İmanı zikretti. Ama varlıkta ise İslamı zikretti. Mecmu el Fetava 7/472-474

En iyisini Allah bilir.